

Jørn Lier Horst & Thomas Enger

Uitschot

Vertaald uit het Noors door Corry van Bree

A.W. Bruna Uitgevers

1

Hij haalde eerst de wapenkolf eruit, en daarna de loop en het richtvizier. Elk onderdeel was in een doek gewikkeld om schade door stoten en slagen te vermijden. Voorzichtig legde hij alles neer en hij keek snel op zijn smartwatch. Zijn hart klopte 71 keer per minuut.

Met kalme, precieze bewegingen plaatste hij de kolf stabiel tussen zijn benen en tilde de loop in de juiste hoek. Daarna schoof hij de twee onderdelen voorzichtig in elkaar tot ze op hun plaats gleden.

In principe had het demonteren geen gevolgen voor de afstelling van het vizier, maar zelfs een minimale verschuiving kon het verschil tussen een perfecte treffer en een afwijking van enkele centimeters betekenen. Het voordeel was dat twee korte onderdelen gemakkelijker te vervoeren waren zonder argwaan te wekken. Bovendien zou zo'n kleine foutmarge geen betekenis hebben voor een schot in het midden van de borstkas.

Een windvlaag met de warmte van een sauna golfde door het raam naar binnen.

Oslo in juli.

Dat kon acht graden en regen betekenen, maar ook tropische hitte zoals nu. Het kwam hem goed uit, omdat het betekende dat zijn kantoorraam niet het enige was dat openstond.

Zijn bovenlichaam rustte tegen het harde bureau, de ellebogen steunden op het blad voor maximale stabiliteit. Hij ging

nog iets beter zitten, duwde de kolf tegen zijn schouder en boog zich naar het richtvizier toe.

Een vergrote wereld werd zichtbaar.

De tramhalte. De bloemenkraam. De fontein. De oneffen stenen platen van het Stortorvet en de stroom zomers geklede mensen die eroverheen liepen.

Hij volgde een jonge vrouw die heupwiegend uit een kledingwinkel kwam. De wereld was een toneel, het trottoir een catwalk. Haar borsten deinden onder de luchtige stof. Ze liep langs de andere mensen zonder hun een blik waardig te gunnen. Alleen al daarom was het verleidelijk om juist haar te kiezen, dacht hij.

Ze passeerde een in kostuum geklede blaaskaak met bruine schoenen met puntneuzen, die niet wist te verbergen dat hij haar met zijn blik verslond. Eén kleine stap naar rechts in plaats van naar links, abrupt blijven staan om een sms of een nieuwsbericht te lezen, een lichte druk van de wijsvinger op de trekker en hun leven zou voor altijd veranderd zijn.

Of beëindigd.

Het vizier volgde een stoffige taxi die langzaam over de tramrails naar de Kongens gate reed. Hij probeerde het draadkruis midden op het achterhoofd van de passagier vast te zetten, maar er waren te veel oneffenheden in de weg. Het schot was iets te lastig.

Het lawaai van een gierende tram naderde. Een vrouw trok een meisje achter zich aan, tilde haar in haar armen en liep op een holletje naar de halte.

Door die aanblik schoof hij een stukje naar achteren en haalde diep adem.

Hij dacht aan zijn eigen dochter.

Aan alles wat kapot was.

Hij verdrong de gedachten en nam een slok uit de fles water, trok de flinterdunne handschoenen met extra grip strakker rond zijn wijsvinger en nam zijn positie weer in.

Een stel Aziatische toeristen, van wie meerdere onder een paraplu verscholen waren, liepen de domkerk in. Een ouder stel leek een softijsje te delen. Een duif vloog op van de kinderhoofdjes toen een jongetje op hem afrende.

Zo meteen gaan ze schreeuwen, dacht hij.

Zo meteen gaan ze rennen.

Zijn blik ging naar een jongen die vrolijk met een heliumballon boven zijn hoofd zwaaide. Naast hem liep een man die voortdurend op het scherm van zijn telefoon keek.

De druk van zijn wijsvinger nam toe.

Hij haalde diep adem en telde tot zeven, acht, voordat hij de lucht langzaam liet ontsnappen. Hij wachtte nog even voordat hij weer op zijn smartwatch keek. Zijn hartslag knipperde.

83.

Hij verstevigde zijn greep.

Het kwam dichtbij.

Het kwam heel dichtbij.

2

Het ontbrak Emma Ramm altijd aan eetlust als het zo warm was, maar vandaag was het extra erg. Ze had al een knoop in haar maag sinds ze vanochtend wakker was geworden. Het werd er niet beter op toen ze uiteindelijk voldoende moed had verzameld om haar zus uit te nodigen voor een lunch.

‘Heb je daar dan tijd voor?’ vroeg Irene toen Emma belde.

‘Ik heb op dit moment niet zoveel te doen,’ antwoordde Emma. ‘Het is midden in de zomer. Veel mensen zijn op vakantie.’

‘Maar jij niet.’

‘Nee,’ zei Emma. ‘Ik niet.’

‘Jij moet af en toe ook vrij hebben, zusje.’

‘Inderdaad, dat weet ik.’

Er viel een korte stilte.

‘Martine en ik gaan toch naar het Stortorvet om bloemen te kopen,’ zei Irene. ‘Dat komt dus goed uit.’

Emma kreeg het niet over haar lippen om te zeggen dat ze onder vier ogen met haar wilde praten. Dat zou er alleen toe leiden dat Irene zou aandringen en niet zou stoppen voordat Emma uiteindelijk vertelde wat ze op haar hart had. En ze kon niet zeggen dat Martine niet mee mocht. Het meisje had tenslotte zomervakantie.

Op het Christiania Torv trilde de warme lucht boven de keien. De luifel boven hen bood een beetje schaduw en bescherming, maar de geel geschilderde muren straalden een verzengende hitte uit. Het was alsof je in een oven zat. Zelfs

de duiven, die normaal gesproken de grond afzochten naar broodkruimels en etensresten, zochten beschutting.

Irene at een stukje chèvre dat volgens het menu lauwwarm zou zijn, maar droog en gebarsten leek. Martine had alleen ijs gewild en mengde de drie bolletjes in het schaaltje tot het één taaie, kleurige massa was.

‘Heb je nieuws?’ vroeg Irene. Ze veegde haar mondhoeken af met een servet.

Emma schoof een stukje opzij. De zon weerkaatste in een raam aan de overkant van het plein en het scherpe licht scheen recht in haar ogen. ‘Niets bijzonders,’ antwoordde ze.

Ze schoof een crouton op haar vork, stak hem in haar mond en maalde de crouton langzaam fijn tussen haar tanden terwijl ze haar blik over Irenes gezicht liet glijden. Ze zag een nieuwe rimpel bij haar linkerooghoek. Haar zus leek zoals gewoonlijk moe, maar was toch vrolijk en tevreden in haar luchtige zomerjurk terwijl ze van het eten en de omgeving genoot.

Martine at haar ijs met uiterste concentratie, maar had de alerte uitdrukking op haar gezicht die ze vaak kreeg als ze luisterde zonder dat iemand het mocht merken.

Irene keek op van haar bord. ‘Ben je de laatste tijd nog aan het daten?’

Emma lachte. ‘Nee, dat is al een tijd geleden.’

‘Je hebt Tinder dus uitgespeeld?’

‘Heel grappig.’

Irene glimlachte, maar werd al snel ernstig. ‘Wat zit je dan dwars?’

Martine keek op.

‘Zit me iets dwars?’ vroeg Emma.

Ze stond op het punt om de bewering van haar zus van de hand te wijzen toen een man in een kostuum naar het terras kwam lopen. Hij trok zijn colbert uit en hing het over de stoel bij het tafeltje naast hen, waardoor zichtbaar werd dat hij gro-

te natte vlekken onder zijn armen had. Er zweefde een meeuw boven hen. De geluiden van de stad leken gedempt in de drukkende hitte.

Het duurde niet lang voordat Martine haar lepel verruilde voor haar telefoon en een spelletje begon. Irene praatte aan één stuk door over haar baan als verpleegkundige, de diensten en hoe heerlijk het was om een paar vrije dagen te hebben. Misschien gingen ze later in de zomer nog naar Kragerø. Een collega had daar een vakantiehuisje dat ze mochten lenen.

‘Martine, waarom ga je niet even naar Normal of zo?’ zei Irene nadat ze haar lege bord opzij had geschoven. ‘Misschien zie je daar iets leuks.’

‘Ik heb op dit moment niets nodig,’ antwoordde Martine eigenwijs zonder van haar telefoon op te kijken. Haar duimen bewogen razendsnel over het scherm.

‘Kun je niet toch gaan?’

Martine stopte met spelen en keek naar haar moeder. Irene wierp haar een doordringende blik toe. Meer hoefde ze niet te zeggen of te doen. De telepathie tussen moeder en dochter leek te functioneren.

‘Oké,’ zei Martine, waarna ze overdreven zuchtte.

Emma keek haar na terwijl ze wegliep.

Haar nichtje begon groot te worden.

Groot genoeg in elk geval om zelfstandig door het centrum van Oslo te lopen. Emma bestudeerde het lange haar dat tot haar schouderbladen kwam.

‘Hij zit goed,’ zei Emma toen Martine zo ver weg was dat ze hen niet kon horen.

‘Hm?’

‘De nieuwe pruik,’ zei Emma.

‘O... ja. Ik denk dat ze hem mooi vindt.’

Net als Emma zou Martine langzamerhand al het haar op haar lichaam verliezen. Tot nu toe waren ze erin geslaagd om

dat voor iedereen op haar school verborgen te houden, maar het was slechts een kwestie van tijd voordat het ontdekt zou worden. Emma wist maar al te goed wat haar nichtje de komende jaren te wachten stond.

‘Dus... wat is er, zus?’

Emma voelde een steek van berouw.

Was het goed dat ze dit deed?

Ze keek weer naar Irene, die haar mond depte.

‘Ben je de laatste tijd nog naar het graf geweest?’ floepte Emma eruit.

‘Welk graf?’

‘Van mama en papa.’

Irene snoof. ‘Nee. Jij wel?’

Emma knikte. ‘Een paar dagen geleden.’

‘Oké... waarom dat?’

‘Waarom dat? Waarom niet?’

Het kwam niet zo vaak meer voor dat Emma terugdacht aan de gewelddadige gebeurtenissen die in hun leven hadden plaatsgevonden. Hun moeder, die dood in een plas bloed op de keukenvloer lag. Hun vader, die Emma de woonkamer in sleurde toen hij beseftte dat de politie voor het huis stond. Het vuurwapen dat hij tegen haar hoofd duwde op het moment dat Alexander Blix de woonkamer in kwam. Emma was toen vijf geweest.

Wat ze zich het best herinnerde, behalve het geluid van het schot dat een paar minuten later viel, was de hete loop van het pistool tegen haar slaap en het brandende gevoel op haar huid. De scherpe stank van het zweet van haar vader vermengd met oude alcohol. Blix’ stevige greep toen hij haar optilde en vervolgens haastig de kamer uit liep.

Irene was die dag gelukkig niet thuis geweest, maar dat ze op vijf- en zevenjarige leeftijd wees waren geworden, had bij beiden sporen achtergelaten. Juist daarom hadden ze een band met elkaar gekregen waarvan Emma dacht dat niet veel

zussen die hadden, een onbrekbare band die was gebaseerd op liefde en een begrip dat alleen zij tweeën konden hebben. Niemand anders had precies hetzelfde meegemaakt. Toch was Emma zenuwachtig nu ze tegenover Irene zat.

‘Ik ga daar nooit naartoe,’ zei Irene. ‘Dat weet je toch?’

‘Jazeker.’

‘Waarom vraag je het dan?’

‘Dat weet ik niet precies.’

‘Je weet het niet. Je gedraagt je vreemd, zus. Wat is er aan de hand?’

Emma dacht na over wat ze wilde zeggen. Er was geen gemakkelijke manier om het te doen. ‘Jij en ik hebben nooit een vader gehad. Geen echte in elk geval.’

‘We hadden Olav.’

‘Ja, maar een opa is niet hetzelfde. Alleen al dat je hem Olav noemt, bewijst mijn punt.’

‘Misschien wel. Sorry, maar ik kan je niet helemaal volgen. Wat is je punt eigenlijk?’

Emma wachtte nog even. ‘Martine heeft wel een vader, Irene. Een die dat ook wil zijn. Maar dat mag hij niet van jou.’

Emma keek naar haar zus, die vol ongeloof naar haar staarde. ‘Wat bedoel je verdomme?’

Emma gaf niet meteen antwoord. ‘Ik weet dat Heine geen droomvader was toen Martine klein was, maar dat is inmiddels lang geleden. Misschien is hij wel veranderd.’

‘Verande...’ Irene stopte midden in het woord. ‘*Trust me*, Heine zal nooit veranderen.’

‘Hoe weet je dat? Het is eeuwen geleden sinds je hem gesproken hebt.’

Irene keek naar haar. ‘Heb jij met hem gepraat? Zit je hier daarom te raaskallen over Heine uit de Hel? Heb je me daarom uitgenodigd om te gaan lunchen?’

Emma keek naar beneden. ‘Ik kwam hem vorige week tegen,’ zei ze nadat ze even had gezwegen. ‘Toevallig, toen ik

van de winkel naar huis ging. We raakten aan de praat. Hij zei dat hij geprobeerd had je te bellen, te sms'en, dat hij...'

'Ja, ik weet dat hij me belt en sms't. Dat doet hij al jaren.'

'Maar...'

'Weet je niet meer hoe hij was?'

'Jawel, maar ik weet ook dat hij in Afghanistan geweest is en dat...'

Irene begon te lachen. 'Ja, dat was natuurlijk waarom hij met heroïne moest beginnen, nietwaar? Het was de schuld van de Taliban dat hij een spuit tussen zijn tenen stak terwijl ik aan het werk was en hij Martine eigenlijk van de crèche moest halen. Denk je nu echt dat ik mijn dochter weer aan die vent ga blootstellen?' Ze schudde haar hoofd.

'Hij gebruikt geen drugs meer, Irene.'

'En dat weet je omdat je zijn kop precies twee seconden gezien hebt?'

'Hij zag er beter uit.'

'Zag er beter uit...' Ze lachte hard en spottend.

'Is het feit dat wij zonder vader opgegroeid zijn de reden waarom je denkt dat Martine ook geen vader nodig heeft?'

Ineens vonkte er iets in Irenes ogen. 'Wat is dit in godsnaam voor psychogeleuter?'

'Ik wil alleen...' Emma wist niet hoe ze de zin moest afmaken.

'Vader zijn is niet iets wat je zomaar kunt beslissen als het je uitkomt, Emma. Als het leven mooi en probleemloos is. Van alle mensen zou jij dat toch het beste moeten weten.'

'Ik weet ook dat als je niet kunt verwerken wat je meegeeft, je om hulp kunt vragen... en dat ook krijgt. En misschien kom je daar sterker uit. Net als Blix.'

'Ja, natuurlijk, en dan kun je daarna terugvallen in de ellende. Raad eens hoeveel voorbeelden ik daarvan in het ziekenhuis gezien heb? En als je je dochter eenmaal zo getraumatiseerd en teleurgesteld hebt als Heine gedaan heeft – keer op

keer op keer – dan veroorzaakt dat wonden en littekens, en ik ben niet van plan om die ooit nog open te laten rijten.’

Ze zuchtte hartgrondig.

‘Hij heeft zijn leven zelf geruïneerd, Emma. Hij... Niet ik. Niet de Taliban. Niet de rechter die mij de volledige voogdij gegeven heeft. We zijn hem geen van allen iets verschuldigd.’

Irene pakte de tas die op de stoel naast haar lag en opende hem met een geïrriteerde beweging.

‘Denk je soms dat ik niet weet dat Martine geen vaderfiguur in haar leven heeft?’

Ze haalde de kaarthouder eruit, klapte hem met een snelle beweging open en stak haar vingers in de smalle vakjes, een voor een.

‘Ik denk daaraan zodra ik een vader zie die de hand van zijn kind vasthoudt, zodra ik een opa op het speelplein zie die zijn kleinkind op een schommel duwt.’

Ze vond niet wat ze zocht en begon met snelle bewegingen in haar tas te zoeken.

‘Je kunt je waarschijnlijk wel voorstellen hoe het is om in mijn eentje naar de ouderavonden op school te moeten,’ ging ze verder. ‘Maar ik heb geen zin, geen tijd en geen energie om op Tinder te zoeken naar iemand om dit allemaal mee te delen. Niet iedereen heeft zoveel vrijheid als jij.’

‘Irene...’

‘En wat ben je nu van plan? Ga je Heine straks bellen om te vertellen hoe het gegaan is?’

‘Hij weet niet dat ik van plan was dit met je te bespreken.’

‘Precies. Dus hij is erin geslaagd om ook in jouw hoofd te kruipen. Nice. Het was beslist puur toeval dat hij je zomaar tegenkwam op straat.’ Ze rolde met haar ogen.

‘Ik wil alleen dat je erover nadenkt, Irene. Voor jezelf en voor Martine. Stop met zo boos op hem zijn.’

‘Ha. Boos.’

Eindelijk vond Irene wat ze zocht. Ze vouwde een briefje

van vijfhonderd kronen open en legde dat met een klap op de tafel. Het volgende moment stond ze zo abrupt op dat haar stoel bijna naar achteren viel. Mensen aan de tafeltjes om hen heen keken op van hun eten en de menukaarten die ze bestudeerden.

‘Ik ben lang geleden gestopt met boos op hem zijn,’ zei Irene zonder acht op hen te slaan. ‘Ik heb hem gewoon geen toestemming meer gegeven om nog tijd of energie van me af te pakken. De volgende keer dat je hem toevallig op straat tegenkomt mag je hem de groeten van me doen en zeggen dat ik van plan ben daarmee door te gaan.’

Ze zette een van de waterglazen boven op het briefje van vijfhonderd kronen en hing haar tas over haar schouder. ‘Bedankt voor de lunch, het was heel gezellig,’ zei ze, waarna ze wegbeende.

3

‘Zo ben ik niet. Ik ben niet de man die ze van me proberen te maken.’

Alexander Blix zat voorovergebogen te luisteren en maakte aantekeningen. De man aan de andere kant van het bureau schoof zijn bril omhoog op zijn neus.

Blix had het gevoel dat hij de man kende. Ole Frode Hamvik. Hij was eraan gewend hem met een brede glimlach en een twinkeling in zijn ogen te zien. Vandaag was dat niet zo.

Dertig jaar geleden was Hamvik doorgebroken als de enigszins brutale presentator van een humoristische en omstreden datingshow op televisie. Sindsdien had hij meerdere luchtige amusementsprogramma's gepresenteerd en had hij in een aantal komedies gespeeld. Vijf jaar geleden was hij naar de reclamebranche overgestapt en hij had al snel een grote klantenkring opgebouwd. Het gebeurde nog steeds dat hij in de roddelrubrieken van de landelijke media verscheen.

‘Dit moet gestopt worden,’ zei hij met nadruk, waarna hij zijn bril opnieuw naar boven schoof. Het montuur was bontgekleurd en gemaakt van een materiaal dat afhankelijk van het licht van kleur veranderde, van iriserend groen tot dieppaars.

Grappige brillen waren onderdeel van zijn imago. Hij hield ervan om op te vallen, aandacht te trekken, bekend te zijn. Over zichzelf te praten. Dat deed hij gewoonlijk zonder enige bescheidenheid en zodra hij de kans kreeg, maar de afgelopen dagen was hij zwijgzaam geweest.

Een zeven seconden durend videofragment van een zomerfeest was op social media verspreid. Dat had ervoor gezorgd dat mensen erover praatten. Blix had het fragment opgezocht nadat Hamvik een afspraak met hem had gemaakt.

Het fragment toonde een dansvloer. Hamvik was naar een jonge vrouw toe gelopen die met haar rug naar hem toe stond, had haar bij haar heupen gepakt en had een paar stotende bewegingen gemaakt voordat hij haar losliet en een klap op haar billen gaf.

‘Ze heeft vijf jaar voor me gewerkt,’ zei Hamvik. ‘Ik heb haar aangenomen toen ze helemaal niets kon en niemand anders haar wilde aannemen. Hetzelfde geldt voor Guro. Nu verspreiden ze geruchten over me.’ Hij wees naar de papieren die voor hem lagen met daarop de namen en alle persoonsgegevens. ‘Jij hebt bij de politie gewerkt,’ ging Hamvik verder. ‘Misschien kun jij achterhalen of ze iets op hun strafblad hebben waaruit blijkt dat ze niet te vertrouwen zijn. Ik weet dat Guro twee jaar geleden bij een zaakje met cocaïne betrokken geweest is. Maar ik heb feiten nodig. Bewijs.’

Op het lichtblauwe overhemd van Hamvik tekenden zich duidelijke zweetplekken af. Blix voelde de warmte eveneens, die zwaar in het kantoor hing. Emma had een oude ventilator op een tafel in de hoek gezet. Die zoemde zachtjes, maar had geen merkbaar effect.

‘Wat er op de video gebeurt, was een grap die uit zijn verband gerukt is,’ ging Hamvik verder. ‘Dat is wat we de mensen duidelijk moeten maken.’

Achter het kantoorraam begon de klok van de domkerktoren te slaan. Blix pakte de papieren. In zijn vooronderzoek was hij meerdere discussiedraden tegengekomen waarin werd beweerd dat Hamvik in verschillende situaties jonge vrouwen seksueel had lastiggevallen. Het was zo goed als onmogelijk om een dergelijke stroom aan geruchten te stoppen. Vooral als datgene wat naar buiten kwam waarschijnlijk klopte.

‘Wat we hier gewoonlijk doen is uitzoeken wat er gebeurd is of wie iets gedaan heeft. Niet óf er iets gebeurd is.’

‘Maar dit kan toch niet zo anders zijn,’ wierp Hamvik tegen. ‘Alles wat je kunt opgraven is interessant. Aantekeningen over wanbetaling, belastingontduiking, examenfraude, zwartwerken... De mensen moeten weten dat deze jonge vrouwen niet te vertrouwen zijn.’ Hij schoof zijn bril weer naar boven en streek met een hand over zijn klamme voorhoofd.

Blix keek opzij naar Terry, alsof hij met de hond wilde overleggen of dit een zaak was die ze moesten aannemen.

Een lastercampagne beginnen over twee jonge vrouwen was niet wat hij zich had voorgesteld toen Emma ruim een jaar geleden het idee had geopperd om een privédetectivebureau te beginnen.

‘Ik wil het eerst met mijn partner bespreken,’ zei Blix, waarna hij opstond om aan te geven dat het gesprek afgelopen was. ‘Je hoort van ons.’

Ze liepen naar de voordeur en bleven in de tocht van het trappenhuis staan.

‘Ik heb jullie antwoord snel nodig,’ zei Hamvik. ‘Voor het eind van de dag.’

Blix keek op zijn horloge. Het was net twaalf uur geweest.

‘We zullen proberen dat voor elkaar te krijgen,’ antwoordde hij.